

TACK FÖR MUSIKEN

**Föräldraföreningen Con Amores
antologi om musikundervisningen
i Ekenäs**

Con Amores vårkonsert. (Foto: Fotofabriken)

Tack för musiken
– Föräldraföreningen Con Amores antologi
om musikundervisningen i Ekenäs

Redaktör: Daniel Kawecki

Utgivare: Föräldraföreningen Con Amore rf (2019)

Pärmbild: Con Amores vårkonsert. (Foto: Fotofabriken)

Tryck: Grano (2019)

Ombrytning: Annette Ström

ISBN: 978-952-94-1639-4

Innehåll

Förord	4
<i>Mia Lindgren</i> Musikelev innan Ekenäs stads musikskola blev till	6
<i>Barbro Bergqvist</i> När Con Amore fick sin början	8
<i>Monica Henriksson</i> Musikpedagogen som upplevt tre generationer musikelever	12
<i>Runar Erickson</i> Musikmöte ledde till spontan Ekenäsflytt och nytt lärarjobb	15
<i>Hans Mecklin</i> Musikmänniska med politiska uppdrag.....	20
<i>Anders Lindström</i> Föräldraföreningens ordförande i slutet av årtusendet	22
<i>Susanna Lindholm</i> Blockflöjtsentusiasten som återvände för att undervisa.....	24
<i>Felix Lönnqvist</i> Tack för musiken	27
<i>Kristina Grönqvist</i> Musikelev som blev intresserad av producentskap	32
<i>Milja Prior</i> Föräldraengagemang viktigt för lovande cellist	34
Efterord: <i>Nike Lönnqvist</i> Musikinstitutet behövs idag mer än någonsin.....	36

Förord

Från musikskola till kulturinstitut

År 2017 fyllde Finland 100 år som självständig nation. Det var ett år då många föreningar blickade bakåt på sin verksamhet, så också föräldraföreningen Con Amore vid Musikinstitutet Raseborg. I denna skrift berättar vi om tidens gång och musikundervisningen i Ekenäs ur olika perspektiv. Vi får höra röster om hur det var då det begav sig, om hur det är i dag och om vad framtiden kan föra med sig. Långt ifrån alla röster har fått plats, men de som delat med sig av sina minnen, tankar och råd för framtida musikstuderande har bidragit till en liten men viktig helhet. Genom att nedteckna en bit historia i föränderliga tider hoppas vi att vi skapat en länk mellan det som varit och det som ska bli. Vi är även tacksamma om denna skrift i någon mån kan vara till nytta för en möjlig framtida historik.

Vi har gjort ett medvetet val att inte behandla hela musikinstitutet Raseborg i denna skrift eftersom föräldraföreningen Con Amore består av föräldrar vars barn studerar i Ekenäsenheten. Det som började med grundandet av Ekenäs stads musikskola 1973 knyter ändå an till musikundervisningen i hela regionen i och med sammanslagningsreformen tjugo år senare. Tidigast ut med att grunda musikskola var Hangö, vars musikskola grundades redan 1964. Därefter kom alltså Ekenäs cirka tio år senare och Karisnejden fick sin egen musikskola år 1984 i privat regi. Musikundervisningen i Ingå kommun sköttes också av Karisnejdens musikskola.

Föräldraföreningen Con Amore bildades kort efter att Ekenäs stads musikskola hade grundats. Det var den nyvalda rektorn Barbro Bergqvist som tillsammans med Monica Henriksson tog initiativ till att bilda föreningen för att stödja musikskolans verksamhet, något som hon berättar mer om i denna skrift. Barbro och Monica lyfter fram hur viktigt det var att starta upp en föräldraförening som ett komplement till musikskolan och därigenom kunna bredda den konstnärliga verksamheten till att inkludera kör- och orkesterresor, delta i tävlingar, arrangera större gemensamma konserter och bidra med instrumentanskaffningar. Allt detta ingår än idag i föräldraföreningens kärnverksamhet.

Vi får läsa om Monica Henrikssons insatser för bland annat musikleksverksamheten och barnkörerna. Vi blickar även ännu längre bak i tiden. Mia Lindgren berättar om hur det var att gå på musikundervisning i Ekenäs innan musikskolan grundades.

År 1993 slogs regionens alla musikskolor samman till den kommunala Musikläroanstalten Raseborg. Sammanslagningen hade föregåtts av flera års diskussioner kring statsandelssystemet för musikskolor. Statens medel räckte inte till alla och därför tenderade de större musikskolorna att prioriteras medan de mindre blev utan medel. Detta ville man råda bot på genom en samgång. Musikläroanstalten fortsatte som tidigare med enheter i Ekenäs, Hangö och Karis, där den sistnämnda även ansvarade för musikundervisningen i Ingå och Pojo. Inte långt efter sammanslagningen ändrades namnet till det i dag mer välbekanta Musikinstitutet Raseborg.

I och med sammanslagningen bildades också en direktion där representanter från de fem medlemskommunerna Ekenäs, Karis, Hangö, Ingå och Pojo ingick. Ett av direktionens första ärenden var att utse en rektor för den sammanslagna musikläroanstalten, något som dåvarande direktionsordföranden Hans Mecklin berättar om i denna skrift.

År 2009 gick städerna Ekenäs och Karis samt Pojo kommun samman till den nya staden Raseborg, alltmedan musikundervisningen hade sin gilla gång. Det senaste reformbeslutet för musikundervisningens del skedde 2017 då Raseborgs stad beslöt sig för att fusionera medborgarinstitutet med musikinstitutet. En namntävling resulterade i att den nya enheten fick namnet Raseborgs kulturinstitut.

Utöver de redan nämnda personerna får vi stifta bekantskap med Anders Lindström, som minns hur det var att vara ordförande för Con Amore under 1990-talet. Också blockflöjtsläraren Runar Erickson berättar om sina upplevelser från mer än två decennier i musikundervisningens tjänst. Susanna Lindholm berättar om tiden som elev för bland annat Runar Erickson och om hur hon senare i livet återvände till musikinstitutet för att själv undervisa. Också Kristina Grönqvist berättar om tiden som elev och om hur musikstudierna ledde vidare i yrkeslivet.

Till sist vänder vi blicken mot dagens elevgeneration och mot musikundervisningens framtid. Felix Lönnqvist skriver om glädjen med att lära sig spela och om sina tankar kring framtiden medan Milja Prior berättar om vardagen som celloelev. Slutligen får vi läsa Nike Lönnqvists reflektioner om musikinstitutets samhällsroll och om framtidens pedagogiska möjligheter.

Daniel Kawecki, redaktör
Carina Enberg, ordförande för Con Amore
samt i denna av styrelsen utsedda arbetsgrupp:
Sanna Himmelroos, inspiratör och tillskyndare
Nike Lönnqvist, lärarrepresentant
Matts Lundström, kassör

Mia Lindgren

Musikelev innan Ekenäs stads musikskola blev till

Hur var det att delta i musikundervisning på 50-talet då Ekenäs stads musikskola ännu inte hade bildats? Mia Lindgren, Ekenäsbo och pensionerad efter ett långt yrkesliv som tagit henne genom sjukhus, operationssalar och psykiatri i vårdens tjänst, vet, för hon var med.

Mias pappa var kapellmästare och det musicerades ofta hemma med vänner och släktingar. När någon hade kommit över nya noter från Sverige var det en stor tilldragelse som gjorde att man samlades för att pröva de nya musikstyckena. Mia var främst intresserad av piano och fick lektioner av Ulla Cederlöf, hustru till körledaren och musikpedagogen Egil Cederlöf. Men när hon började i musikundervisningen som 11-åring var det med violin som instrument. Hennes lärare var Hans Liljeqvist, som var anställd av staden som musikledare.

– När vi skulle hämta ut en violin gick vi till Piponius leksaksbutik på Kungsgatan, där som Eklås finns nu, minns Mia. Där hängde violinerna på rad och vi skulle välja vilken som passade mig. Piponius förmedlade dem för musikundervisningen.

Musikundervisningen var inte utan utmaningar för den unga Mia. Undervisningen skedde i ett klassrum i lågstadieskolan.

– Vi hade idrott i skolan innan jag skulle gå till violinlektionen, minns Mia. Jag var så trött att armarna bara skakade när jag skulle spela. På våren skulle vi alltid uppträda inför ”stadens fäder” och jag hade mardrömmar om att spela Mendelsohns musik. Den var vacker, men jag fick lite ångest av det.

– Kanske det var här, när de såg alla ungdomar som uppträdde, som de fick idén att grunda en musikskola i Ekenäs, tillägger Mia.

Musikundervisningen i staden skedde med baktanken att de unga musikererna skulle fortsätta i stadens orkesterförening. Mia minns hur hon tilldelades en mentor och fick vara med under konserter. Men hon och flera andra musikelever fortsatte ändå inte i orkestern.

– Vi spreds åt alla håll, säger Mia. Det kanske var en generationsklyfta också. Det var mest gamla farbröder i orkestern.

Mia lade violinen på hyllan då hon flyttade till Helsingfors för att studera, men likt många andra som spelat i sin ungdom har nyttan och glädjen följt med henne genom livet.

Mia Lindgren var intresserad av piano som barn och nu som pensionär spelar hon för att hålla hjärnan igång. (Foto: Daniel Kawecki)

Vägarna ledde dock tillbaka till musiken i Ekenäs, där Ekenäs stads musikskola hade bildats år 1973.

– Min egen dotter stod med stickor och låtsades att hon spelade violin, berättar Mia. Så när hon var sju år fick hon också låna en violin från musikskolan och prova på att börja spela. Då fick jag också överta min pappas gamla violin och började spela lite igen för att kunna stötta och hjälpa henne.

Året var 1979 då Mias dotter började spela vid Ekenäs stads musikskola med Märta Holm som lärare. Det blev ändå sången som fångade hennes dotters intresse och hon fortsatte sina musikstudier på Kungsvägens musikinstitut. Också den tredje generationen har fått stifta bekantskap med musikundervisningen i Ekenäs – Mias barnbarn har deltagit i musikleken med Monica Henriksson.

Mia konstaterar att musikundervisningen innehåller mer teori numera. För egen del lärde hon sig något om musikteori först i den vanliga skolundervisningen, medan musikundervisningen främst gick ut på att spela.

– När min dotter var sju år kom hon hem från en musiklektion där de pratat om gregoriansk musik. Vad är det för munkar, hade hon undrat?

Som pensionär återgick Mia till att spela piano igen eftersom det håller hjärnan igång.

– Alla unga borde få spela något instrument, funderar hon. Det utvecklar hjärnan och stöder förmågan att tänka abstrakt.

När Con Amore fick sin början

Flera av dem som berättar om sin tid som lärare och elever på musikinstitutet talar med värme om Barbro Bergqvist. Hon valdes till rektor för dåvarande Ekenäs stads musikskola år 1985 och ledde verksamheten fram till 1998. Självt lyfter hon fram två områden som hon minns med glädje; körverksamheten och grundandet av föräldraföreningen.

I början av intervjun konstaterar vi att det ofta är först efter att man provat på något helt nytt som man kan återupptäcka glädjen i sin ursprungliga kallelse. Så var det för Barbro. Hon var utbildad musiklärare från Sibelius-Akademien och hade undervisat i femton år då hon bestämde sig för att ta alterneringsledigt och jobba som musikredaktör på svenska radion i stället. Det blev fyra år på radion innan längtan tillbaka till undervisningen fick henne att söka tjänsten som rektor för Ekenäs musikskola.

Det innebar en hel del utmaningar för Barbro att axla ansvaret för skolan. Hon var i första hand musiklärare och hade inte mycket erfarenhet av att också vara rektor. En episod som Barbro minns är följande:

– Vi hade haft en konsert med ett blygsamt inträde. På kvällen var jag trött men mycket lycklig. Det kändes som om vi fått in mycket pengar till verksamheten. Men på morgonen blev jag uppring av stadskamreren som missbelåtet berättade för mig att musikskolan inte hade tillåtelse ta inträde till sina evenemang. Hela kassan skulle genast lämnas in.

Till rektorsansvaret hörde att lägga upp musikskolans budget. Barbro kämpade hårt för att inrätta fler fasta tjänster, bland annat för musikleksläraren Monica Henriksson. En sådan tjänst ingick i ett av hennes första budgetförslag.

– Musiklekskolan är grunden för allt, säger Barbro. Monica var en fantastisk tillgång och vi kom genast mycket bra överens.

Budgeten godkändes och musiklekslärartjänsten blev en av de första nya fasta tjänster som skapades. Men budgetarbetet och de andra erfarenheterna av det kommunala ramverket gav upphov till insikten att det aldrig kommer att finnas pengar för det lilla extra i en kommunal budget. En kväll efter en intensiv arbetsdag när Barbro arbetade med budgeten och endast hon och Monica fanns kvar i huset fick hon en idé.

– Monica, vi skulle behöva en föräldraförening som kan skapa en liten guldkant i vårt arbete.

Barbro fortsatte att leda körer också efter sin flytt till Norge. På bilden är hon omgiven av barn ur Abildsö skolas kör i Oslo. (Foto: Privat)

Monica var med på noterna, och föreningens namn kom från just ett notblad. Barbro fick syn på instruktionen *con amore* (med kärlek) då hon bläddrade i ett nothäfte och slogs av hur väl det stämde med vad hon såg i verksamheten; kärlek till musiken och kärlek till barnen. Sagt och gjort, föräldraföreningen grundades och fick stor uppslutning. Nu kunde föreningen stå som värd för konserter och fritt använda inträdespengarna för att stödja musikverksamheten utan att vara bunden av kommunala regelverk.

– Föräldraföreningen bidrog genom åren med både stipendier för många av de studerande och med anskaffning av instrument, minns Barbro. Bland annat delfinansierade föreningen en cembalo och fick vi en basklarinett som vi inte skulle ha kunnat få på annat sätt.

Con Amore gick också hand i hand med Barbros och Monicas andra stora projekt – att dra igång körverksamheten. I musikskolans ordinarie undervisning var det lärartillgången och budgeten som satte gränserna för hur många barn som kunde antas. I många fall var det musiklekskolan som lade grunden för att söka vidare till något instrument, men många intresserade blev också utan plats.

– Musik är något man ska utöva tillsammans, anser Barbro. Det skall klinga och klonga.

Tack vare stöd från Con Amore kunde körsångarna som åkte till den nordiska sångfestivalen Norbusang i Gjøvik år 1994 utrustas med skjortor prydda med texten Ekenäs. (Foto: Oppland Arbeiderblad)

Hon minns hur hon redan under sin första tid som musiklärare, innan hon kom till Ekenäs, ville uppmuntra eleverna att inte bara öva för sig själva utan också spela tillsammans med varandra. Hon var också bekymrad över urvalsprocessen vid antagningen till musikskolan – de som kom in på ett instrument förväntades öva mycket hängivet medan de som blev utan plats inte fick någon musikalisk utbildning alls.

Genom att dra igång flera körer inom musikskolan kunde Barbro och Monica hitta en lösning på båda frågorna. De som blivit utan studieplats kunde fortfarande gå med i en kör och bli en del av musikskolans inre liv och gemenskap, medan de som blivit antagna till ett in-

strument kunde delta i körgemenskapen och bidra med sitt spelande.

– Att sjunga i en kör innebär inte samma kravfyllda situation som att bli antagen till ett instrument, säger Barbro. Musiken är en sorts kommunikation, därför är det viktigt att alla får vara med och prova på. Man talar ett gemensamt språk och bygger en värld av musik tillsammans.

Körerna blev den klingande kulturella resurs för Ekenäs som Barbro hade hoppats på. Hon minns särskilt väl när det svenska kungaparet tillsammans med kronprinsessan Victoria besökte Ekenäs år 1996. Då var det musikskolans elever och körer som ställde upp på torget och välkomnade dem.

Körerna åkte också på utlandsresor och deltog flitigt i det nordiska körsamarbetet Norbusang. Ekenäs stod värd för Norbusangs körfestival år 1995. Con Amores värde för körerna kan inte underskattas. Tack vare föreningen hade körerna råd att både resa och skaffa annat som de behövde.

Med hjälp av delfinansiering från Con Amore kunde musikskolan år 1991 anskaffa en cembalo. Vid klaviaturen sitter Tor Nordström. (Foto: Västra Nylands Arkiv/Kaj Pettersson)

– Genom Con Amore fick vi egna körkläder som det stod ”Ekenäs” på, minns Barbro. Det skulle ingen kommunal budget ha räckt till. Vi var väldigt stolta över vår stad.

Tack vare Barbros och Monicas ihärdiga satsningar på körerna blev musikskolan i Ekenäs känd som ”den sjungande musikskolan”. Också många av lärarna berättade för Barbro att de såg värdet i körverksamheten och att det ofta var skillnad på de instrumentelever som också deltog i körerna jämfört med dem som inte gjorde det.

Barbros hälsning till musikskolans elever och personal är:

– Genom musiken kan vi människor nå varandra utan ord. Ta studierna och kunskaperna på allvar, men kom ihåg att leka med varandra och glädjas med musikens hjälp mitt i allvaret.

Monica Henriksson

Musikpedagogen som upplevt tre generationer musikelever

Monica Henriksson är bekant för många genom antingen musiklekisverksamheten eller någon av musikskolans körer. Hon är Ekenäsbo från födseln och gick på 1970-talet själv i musikskolan, där hon spelade flera olika instrument fem dagar i veckan. När det var dags att studera blev hon först barnträdgårdslärare men tog sedan också en musiklekis-skolelärarexamen vid Sibelius-Akademien. Hon började jobba som timlärare med musiklekisverksamheten i Ekenäs stads musikskola år 1983. Två år senare fick hon en fast tjänst.

– Det var något unikt i Svenskfinland på den tiden, minns Monica. Timlärare var det vanliga, men rektorn, Barbro Bergqvist, såg ett värde i att satsa på de minsta barnen och inrättade därför en fast tjänst.

Utöver musiklekisverksamheten är det barn- och ungdomskörerna som sysselsatt Monica. Barnkörverksamheten drog igång år 1984. Som mest har musiklekisverksamheten haft närmare 200 deltagare och de tre olika körerna ca 100 sångare, minns Monica, medan det i dagens läge finns ungefär 100 barn i musikleken och ca 70 körsångare.

Flera av Monicas bästa minnen kommer från olika körresor, bland annat den första resan till nordiska barn- och ungdomskörsfestivalen Norbusang. Året var 1992 och festivalen arrangerades i Göteborg.

– Tack vare bidrag från Con Amore kunde vi göra resan. Jag tog hand om barnkören och Barbro såg efter ungdomskören.

Att arrangera resor av detta slag ingick inte i den ordinarie arbetsbeskrivningen utan var något som måste göras huvudsakligen på egen tid. Resan skulle planeras och bokas, medel måste sökas från olika håll, information till föräldrarna skulle skickas ut. Väl på plats gällde det att hålla ett öga på barnen. Deltagarna på festivalen inkvarterades i skolsalar och idrottshallar.

– Både föräldrarna och barnen var väldigt engagerade under 90-talet, minns Monica. Det var ju före internet så kanske det inte fanns så mycket annat som tog uppmärksamheten. Det ger mycket att åka på sådana här evenemang. Sedan dess har vi varit med på festivalen många gånger. Den ordnas årligen i de olika nordiska länderna. Bland annat åkte 52 körsångare och 25 föräldrar år 2000 till Norbusang på Island. Det var en otroligt upplevelserik och spännande resa, både musikaliskt och kulturellt.

Det har också blivit flera andra resor för Monica i musikens tecken. Två gånger har hon rest till den lilla grekiska ön Leros med ungdomskorister för att sjunga och uppträda i samband med Göran Schildts segelvecka. Utbytet med grekiska ungdomar och grekisk danskultur har gett ungdomarna vidgade vyer.

– Att resa med de unga är ju ett sätt att ge dem möjlighet att se andra kulturer och samtidigt verka som ambassadörer för musikinstitutet, vår egen kultur och framför allt för vår stad, säger Monica.

När Monica ser tillbaka på sitt arbete konstaterar hon att barnen hon en gång i tiden under 80-talet haft i musikleken och körerna nu blivit vuxna och börjat sätta sina egna barn i musikskolan.

– De måste ha fått bra vibrationer därifrån, säger Monica nöjt.

Under 90-talet vidareutbildade sig Monica och tog en pedagogie magisterexamen vid Åbo Akademi samt en musikmagisterexamen vid Sibelius-Akademien. Vilka observationer har hon gjort om pedagogiken och de olika generationerna?

– Med de minsta barnen så är det samma sak som det alltid varit, säger Monica. Men man märker med de större barnen att det finns mer intresse för att ”bilda band” i dag jämfört med traditionell körverksamhet. Numera har barnen många olika hobbyer, som fotboll och andra sporter eller dans. Många lärare i musikinstitutet upplever att barnen är mera splittrade och inte hinner öva så mycket som de borde.

Monica har också observerat hur viktigt det är för lärarna att få stöd från ledningen. En av de stora utmaningarna är att man som lärare är ganska ensam i undervisningen av sina grupper och elever. Alla gör sina egna läsord-

För Monica Henriksson har verksamheten med barnkörerna och musikleken blivit en livsstil. (Foto: Daniel Kawecki)

Monica Henriksson leder tillsammans med rektor Barbro Bergqvist (i bakgrunden) deltagarna i sång och dans under en musikkursen "Musik tillsammans" år 1986. (Foto: Västra Nyland arkiv/Vidar Lindqvist)

ningar, ofta enligt elevernas önskemål och tider. Är man sjuk kan det vara svårt att ordna med vikarie.

– Det är viktigt att ledningen tror på sina lärare och förstår hur man leder kreativa människor, som i sin tur skall leda unga på ett uppbyggande och inspirerande sätt. Det gäller att skapa ett kollegium och se till att alla trivs.

Ett varmt minne kommer från 1985 då Monica blev mammaledig och föräldrarna tog turer med att hjälpa Monica att ta hand om barnet, så att hon kunde gå till jobbet och hålla igång musiklekiset.

– Det är ett livsstilsjobb, konstaterar hon om sin tid på musikinstitutet.

Musikmöte ledde till spontan Ekenäsflytt och nytt lärarjobb

Aret var 1989 då Runar Erickson träffade Ekenäs stads musikskolas rektor Barbro Bergqvist under musikläroinrättningarnas höstmöte i Borgå. Det var en dag med uruselt väder, vilket kanske bidrog till att Runar delade med sig av sina funderingar på att sadla om från sitt nuvarande jobb.

Runar hade en musikskolelärarexamen från Åbo konservatorium med tvärflöjt som huvudämne och en fil. kand-examen från Åbo Akademi i bagaget och bodde med sin fru i Åbo där han jobbade på en privat musikskola. Då undrade Barbro om han inte skulle vilja komma till Ekenäs och undervisa istället. Runar tog upp det med sin fru när han kom hem.

– ”Vi åker till Ekenäs nu!” sade hon, berättar Runar. Ett år senare började jag jobba som lärare vid Ekenäs stads musikskola.

Runar undervisade i blockflöjt och tvärflöjt samt allmänna ämnen, först som timlärare med enstaka lektioner men i sinom tid ökade arbetsmängden så att det motsvarade ett heltidsarbete.

Ekenäs stads musikskola sammanslogs år 1993 med motsvarigheterna i Karis och Hangö till Musikinstitutet Raseborg. För Runar innebar det inte så stor förändring, han fortsatte att undervisa i tvär- och blockflöjt och teoriämnen. Någon fast tjänst fick han inte förrän år 1998.

År 1998 slutade Barbro Bergqvist, som varit mångårig rektor för Ekenäs stad musikskola och fortsatt som biträdande rektor efter utbildningen till Musikinstitutet Raseborg. I samband med detta ledig-anslogs en blockflöjtslärartjänst där det också ingick att vara förestån-

Som enhetsföreståndare satsade Runar Erickson på att förverkliga temaprojekt och originella idéer, som att vara med i programmet Klavertramp år 2004. (Foto: Daniel Kawecki)

dare för musikinstitutets enhet i Ekenäs. Runar sökte och fick tjänsten, som han höll fram till sin pension år 2015.

– Jag tycker om att organisera och ha lite ordning och reda, berättar Runar.

Under sin tid som lärare och enhetsföreståndare har Runar samlat på sig en hel del upplevelser och minnen.

– Jag brukade ordna olika temaprojekt och musikaftnar med mina egna elever, minns Runar. Varje år brukade vi till exempel ha ”mot jul” och ”mot sommar” som tema.

Flera av Runars elever gick den sista kursen och avlade examen ”stora ettan”. En utmaning som möter alla musiklärare är hur man tar med både teori och praktik i undervisningen.

– Det är viktigt att hålla ihop teori och praktik, menar Runar. Man skall prata om samma saker som man sedan prövar i praktiken på lektionerna. Det är bra om det går så att teorin integreras i den praktiska undervisningen, men en del teori är bäst att ta i grupp med flera elever samtidigt.

Som enhetsföreståndare hade Runar också goda möjligheter att förverkliga lite mer originella idéer och temaprojekt.

– Vi var med i programmet Klavertramp på FST (Finlands svenska television) år 2004 med ett lag från musikinstitutet, minns Runar. Sen hade vi olika specialteman. Under år 2005 övade vi till exempel på olika Disneymelodier från 20-talet fram till 90-talet, och år 2013 hade vi Beatles-tema. Vi jobbade i olika ensembler, det var uppskattat av eleverna.

En satsning som Runar minns särskilt väl är musikpjäsen Vågspel som sattes upp år 2008.

– Kollegorna var skeptiska, småskrattar Runar. De tänkte att det skulle bli dyrt och ta för mycket tid att syssla med sådant ”tingeltangel”.

Runars fru skrev manuset och de lyckades hitta en regissör, Carla Fri, samt få med åtta elever i pjäsen, som handlade om en musiktävling på en Sverigebåt. Den spelades upp vid sex tillfällen i Hangö, Ekenäs och Karis och hade en sammanlagd publik på 700 personer. Att satsningen lyckades berodde också till stor del på hjälp från Con Amore, vars ekonomiansvariga Siv Ekholm skickade ut välformulerade ansökningar om medel för att täcka projektets kostnader.

– Vi har också samarbetat med Hurja Piruetti, berättar Runar. De hade en föreställning som kallades ”Solkungen” med dans och musik där vi spelade olika teman som ”Hovet”, ”Jakt” och annat på bland annat blockflöjt och bleckblåsinstrument.

Under sin tid som enhetsföreståndare hann Runar också med att vikariera musikinstitutets rektor Harry Fagerlund under 2001–2002, och sedan biträdande rektorn Helge Dahl åren 2010–2011. Under det sistnämnda vikaria-

Musikinstitutet Raseborg deltog i FST:s (Finlands svenska television) musiktävling Klavertramp år 2004. Eleverna är (från vänster): Marie-Helene Gabrielsson, Jennifer Lindholm, Carl Westerlund och Knut Westerlund. I bakgrunden Runar Erickson. (Foto: Västra Nyland arkiv/Mary-Ann Bäcksbäck)

tet fick hans tidigare elev Susanna Lindholm hoppa in och vikariera honom själv på Ekenäsenheten.

– Jag hade mycket hjälp av vår kanslist Saga Örnmark som varit med länge och visste det mesta, minns Runar om sin tid som vikarierande rektor.

När Runar slutade som lärare och föreståndare år 2015 lediganslogs tjänsten på nytt. Runars efterträdare blev Nike Lönnqvist.

Handlingen i Musikpjäsen vågspel utspelade sig på en Sverigebåt. Här repeterar Filip Werthmann och Marie-Helene Gabrielsson inför den fartfyllda föreställningen, som kunde genomföras bland annat tack vare att Con Amore flitigt sökte medel för projektkostnaderna. (Foto: Västra Nyland arkiv/Lasse Garoff)

Vårkonserten är musikinstitutets största årliga uppträdande. Under tillställningen får eleverna sina betyg och stipendier delas ut. År 2017 satsade Con Amore extra mycket på vårkonserten på grund av Finlands 100-årsjubileum och 100 rosor delades ut till eleverna och lärarna. (Foton: Fotofabriken)

Hans Mecklin

Musikmänniska med politiska uppdrag

Text: Felix Lönnqvist

Hans Mecklin -pensionär, skolfarfar i Västerby skola och bosatt i Ekenäs- var som medlem i Ekenäs stads kulturnämnd i början av 1990-talet med under omstöpnigen av Ekenäs stads musikskola till Musikinstitutet Raseborg samt blev därefter ordförande för institutets direktion. Han har ett brinnande intresse för musik och är för tillfället dirigent för Ekenäs manskör.

Mecklin flyttade från huvudstadsregionen till Ekenäs år 1984 när hans frus barndomshem blev ledigt. Han hade jobbat som ämneslärare i matematik, fysik och kemi vid gymnasiet Lärkan och hittade en motsvarande lärartjänst i Ekenäs. Musikintresset var starkt, och han både sjöng och spelade piano samt hade varit dirigent för Hangö Manskör i närmare 18 år. Kort efter flytten började han sjunga i Ekenäs manskör och efter ett år blev han utsedd till körens ordförande

Förmodligen var det ordförandeskapet i manskören som ledde till att Svenska folkpartiet frågade honom om han ville ställa upp som kandidat i kommunalvalet år 1988. Det tackade han nej till, men eftersom han gärna ville göra en insats för musiken gick han med på att ta en plats i kulturnämnden, som ansvarade för Ekenäs stads musikskola. År 1993, efter flera års diskussion om små musikskolors svårigheter att få ta del av statliga pengar, slogs regionens musikskolor ihop till Musikläroanstalten Raseborg (sedermera Musikinstitutet Raseborg). Det politiska ansvaret flyttades till en nybildad direktion där Hans Mecklin blev ordförande.

– Vi försökte hålla möten på alla orter, berättar Mecklin. Vi har varit både i Hangö, Karis, Ekenäs och Ingå.

Både i kulturnämnden och i direktionen handlade arbetet till största delen om två områden: att följa upp budgeten och att tillsätta lärartjänster. För egen del vill Mecklin ändå helst fokusera på det musikaliska och inte på politiken. Han berättar inlevelsefullt om hur tiden präglades av vänskap, gott samarbete och varma minnen.

– Vi hade en direktionsorkester och en blandorkester där lärare vid musikinstitutet och politiker spelade tillsammans, minns Mecklin. Barbro Bergqvist

var en entusiastisk och varmhjärtad musikmänniska som fick musikskolan att blomstra. Helge Dahl lärde mig att skriva noter med ett notskrivningsprogram och ibland hade vi bastukvällar tillsammans med Helge och Harry Fagerlund.

Barbro Bergqvist var rektor vid Ekenäs stads musikskola fram till sammanslagningen 1993 och därefter vice rektor för musikinstitutet tillsammans med Helge Dahl, som innan sammanslagningen var rektor i Karis. Rektorsposten för det sammanslagna institutet togs över av Harry Fagerlund som tidigare varit rektor för Hangö musikskola.

– Rektorsvalet var första gången jag verkligen kände mig som en politiker, säger Mecklin. Valet stod mellan Barbro och Harry och efter omröstningen i direktionen blev det Harry som valdes. Barbro hade meriterna främst inom musiken medan Harrys meriter låg inom det administrativa.

Inte långt efter rektorsvalet valde Mecklin att avsluta sina politiska uppdrag. – Jag kände mig alltid mer som en musikmänniska än som en politiker, säger han. I politikerrollen gällde det alltid att vara objektiv och behandla alla instrument lika. Det var också viktigt att man tillsatte de bästa lärarna, som utöver sin kompetens verkligen brann för sitt ämnesområde och för musiken.

Mecklin anser att de goda relationerna mellan direktionsmedlemmarna och rektorerna var en viktig delorsak till att musikinstitutets verksamhet blev så framgångsrik.

– Men här i Ekenäs så var också Barbro Bergqvist en viktig orsak till att verksamheten blev så uppskattad, säger Mecklin. Hon inspirerade både elever, lärare och föräldrar och det kommer alltid att behövas engagerade människor som Barbro i musikundervisningen.

Hans Mecklin är dirigent för Ekenäs manskör. Under sin tid i direktionen för Musikinstitutet Raseborg såg han sig själv i första hand som musikmänniska och i andra hand som lokalpolitiker. (Foto: Daniel Kawecki)

Anders Lindström

Föräldraföreningens ordförande i slutet av årtusendet

Anders Lindström, i dag främst bekant som kyrkoherde i Ekenäsnejdens svenska församling, var under 1990-talet mångårig ordförande för föräldraföreningen Con Amore.

Anders blev engagerad i föreningen då de egna barnen började i musikskolan. Den äldsta sonen Edvard spelade trumpet för Otto Donner. När lillebror Ludvig också började i musikskolan med klarinett som instrument blev Anders ordförande i Con Amore.

– Allt var väldigt familjärt, minns Anders. Alla träffades på Ekenäsgården då barnen skulle hämtas och lämnas. Barbro Bergqvist var alltid där och Monica Henriksson skötte om musiklekis och småbarnskörerna. De övriga lärarna höll sina lektioner.

Föreningens verksamhet gick oftast ut på att skaffa fram medel för att understödja musikskolan, minns Anders.

– Som förening kunde vi ansöka om olika medel. Understöden kunde gå till bussresor eller för att köpa in instrument. Jag minns att vi köpte bland annat en trumpet och en klarinett.

Anders var ordförande före digitaliseringen av samhället. Mobiltelefoner var en sällsynthet och inte heller särskilt mobila. Anders minns att han fick en stor NMT-telefon 1991, men att mobilnätet var så glesatt att den slutade fungera när man kom ut på glesbygden. Någon e-post eller Facebook fanns inte, utan alla utskick postades ut till föräldrarna. Föreningen blev sponsrad utifrån med kuvert och frimärken, som det gick åt en hel del av.

– Det var sig ganska likt från år till år, konstaterar Anders. Föräldraföreningen brukade vara med och bjuda på bullar vid musikinstitutets vårfest och så sålde vi programblad. Årets höjdpunkt på den tiden var den stora julkonserterna i kyrkan.

Utöver en MBI-kurs i gitarrspel har Anders ingen egen musikskolebakgrund, men när barnen visade musikaliska anlag och började i musikskolan väckte det också Anders intresse. Han bestämde sig för att lära sig spela saxofon.

– Jag fick låna en saxofon av Runar Erickson, en av lärarna på musikinstitutet, och köpte en kurs i bokform. Noter kunde jag läsa sedan tidigare. Både Runar

och Otto Donner lärde mig en hel del. Det var kul att spela med andra. Kjell Wikström och Eva Henriksson var också med. Vi spelade mycket evergreens, psalmer och negro spirituals.

Anders Lindström axlade under 1990-talet manteln som Con Amores ordförande och försökte samtidigt lära sig spela saxofon. (Foto: Daniel Kawecki)

Susanna Lindholm

Blockflöjtsentusiasten som återvände för att undervisa

Musikskola innebär ofta också inträdesprov, och för en del barn kan det utgöra en svårhanterlig situation. Susanna hörde till dem, och kom inte in till musikskolan på vare sig första eller andra försöket. Ändå blev detta ingen återvändsgränd, utan Susanna kom till slut att vara en del av Ekenäs stads musikskola och sedermera Musikinstitutet Raseborg som både elev och lärare. För det har hon framför allt dåvarande Ekenäs musikskolas rektor Barbro Bergqvist och läraren Monica Henriksson att tacka.

Tack vare dem fick Susanna möjlighet att spela under tiden mellan de misslyckade inträdesproven, och i början av 1990-talet blev hon till slut antagen till musikskolan. Det blev början till många år av musicerande. Till en början var det blockflöjt som gällde, och Susanna gjorde ”stora ettan” i blockflöjt under gymnasiet. Att ha blockflöjt som huvudämne väckte ofta förvånade för att inte säga skeptiska reaktioner hos dem som inte hört blockflöjt annat än under skoltiden.

– Många minns blockflöjten från skolan där man spelat i helklass, säger Susanna. Och hur man än blåser i en blockflöjt kommer det alltid ljud – lätt också oljud. Därför har blockflöjten kanske fått lite dåligt rykte. Vid något skede kände jag mig som ett slags missionär för blockflöjten och ville visa att blockflöjt faktiskt kan låta vackert.

Att blockflöjten kan dras med oförtjänt dåligt rykte har bekräftats då Susanna spelat blockflöjt i olika kyrkor. Då man spelar uppe på läktaren ser församlingen eller konsertpubliken inte alltid vilket instrument som trakteras. Det har därför hänt att hon efteråt fått höra ”Nämen, var det blockflöjt? Inte visste jag att det kunde låta så!”

Som musikelev under 1990-talet fick man utöver de enskilda lektionerna spela och sjunga i många olika grupper. Susanna sjöng i musikskolans kör, deltog i Runar Ericksons blockflöjtsensemble och spelade i gitarrläraren Hans-Peter Grönqvists folkmusikgrupp.

– Grupperna var mycket aktiva. Förutom den ”vanliga” verksamheten deltog vi också i talangjakter och uppträdde bl.a. för det svenska kungaparet under deras besök i samband med Ekenäs 450-årsjubileum, minns Susanna. Det är jätte viktigt med engagerade lärare.

Susanna framhåller även att skolans dåvarande rektor, Barbro Bergqvist, var en eldsjäl i musikskolan och inspirerade alla till att göra det lilla extra.

– Man kan säga att Barbro var ett med musikskolan. Hon var driftig och förväntade sig också både världighet i verksamheten och engagemang av både personal och elever.

Under gymnasetiden tilltog intresset för sång allt mer. Susanna började ta sånglektioner för Christ-Hild Romberg, vilket ledde till en grundexamen i sång. Så småningom gick flyttlasset till Helsingfors och Susanna började studera nordiska språk på universitetet.

– Men musiken började ändå ta mer och mer plats i mitt liv, berättar Susanna. Jag satte språkstudierna på paus efter ett par år och frilansade med musik under ett läsår.

Det var nu som Susanna första gången återvände till musikinstitutet i Ekenäs – denna gång som lärare. Hennes egen blockflöjtslärare från elevtiden i Ekenäs, Runar Erickson, hade tillfälligt fått mer administrativa uppgifter, och Susanna fick ta hand om en del av hans undervisning.

Efter frilansåret återgick Susanna inte till språkstudierna, utan började istället studera vid Sibelius-Akademien till musikpedagog med sång som huvudämne och blockflöjt som biämne. Efter att hon blivit färdig återvände hon till Ekenäs år 2009 och åtog sig två ettåriga vikariat. Det första året hoppade hon igen in för Runar, som då var alterneringsledig. Utöver hans undervisning i blockflöjt fick hon axla ansvaret som enhetschef för Ekenäsenheten. Läsåret därpå, 2010–2011, vikarierade hon Christ-Hild i sång.

– Det var roligt att komma ”hem” och undervisa, minns Susanna. Jag trivdes med lärarna och eleverna, och samhörigheten med kollegorna var fin. Jag vikarierade ju de lärare jag själv haft, och det var en riktig lyx att ta över elever

Susanna Lindholm brinner för blockflöjten och har varit både elev och lärare i Musikinstitutet. (Foto: Daniel Kawecki)

från så erfarna lärare. Det var också berikande att ta emot nya elever och att vara med på inträdesförhören som var så nära att utgöra vägs ände för mig.

Men det var samtidigt ingen brist på utmaningar att komma tillbaka och genast axla ansvaret som enhetschef utöver undervisningen.

– Platsen var bekant liksom många i personalen, men det var nya tider, berättar Susanna. Det tog en tid att växa in i rollen.

Förutom lärarkollegorna hade Susanna ett viktigt stöd i Saga Örnmark, den mångåriga kanslisten som varit där också under hennes tid som elev.

– Hon hade perspektiv, rutin och lång erfarenhet och var på många sätt spindeln i nätet för flera av oss, minns Susanna.

Från perioden som enhetsansvarig har Susanna dragit lärdomar om ledarskap och betonar hur viktigt det är att bry sig om personalen och ta hand om också till synes små praktiska saker för att underlätta verksamheten och för allas trivsel. Lärarna arbetar ofta ensamma och en av utmaningarna är därför att skapa en känsla av samhörighet och sammanföra alla i ett kollegium.

För Susannas del avslutades tiden i Ekenäs då hon blev mammaledig år 2011. Därefter flyttade hon till Österbotten, men det blir fortfarande regelbundna besök till de gamla hemtrakterna. Och språkstudierna som lades på hyllan har fångats upp och utmynnar i en ny magisterexamen i år.

Tack för musiken

Text: Felix Lönnqvist

För dig som vill börja spela ett instrument – börja! För dig som har svårt att hitta inspiration till att fortsätta spela – se framför dig hur bra du kan bli om du fortsätter. Och för dig som kommit till en så hög nivå att du inte vet vad du ska göra – lämna aldrig musiken för allt du gör. Testa på nya grenar inom musiken och var en förebild för yngre musikstuderanden!

Mitt namn är Felix Lönnqvist och jag är en 17-årig pojke bosatt i Ekenäs. Jag har spelat piano i tio år, har på papper senast avlagt D-examen, även kallad "stora ettan" och har sjungit genom hela livet, spelat gitarr samt varit med i kör.

Det finns väldigt många olika sorters barn när det kommer till nya elever. Jag var en av dem som knappt övade. Ibland bara på söndag kväll inför måndagens lektion. Jag tyckte jag hade lätta stycken och hittade inte någon motivation att öva in dem bättre. Hemma hade vi flera olika system som skulle hjälpa mig igång med övandet, men de höll sällan i längden. På något sätt blev jag ändå bättre. Så småningom blev styckena svårare. Jag började spela på fler konserter och övningstillfällena blev fler och krävde mer tid.

Vid den här tidpunkten studerade jag på Musik- och Kulturskolan Sandels i Helsingfors och hade en ytterst begåvad lärare, Kaarina Ahokas. Hon kunde alltid avgöra när jag hade och inte hade övat, men trots det var hon alltid lika motiverande och kreativ med sina övningar och stycken. Ofta var jag nervös inför lektionerna på grund av mitt slappa övande, men ut ur lektionssalen kom jag så gott som alltid på gott humör.

Under de tre första åren var min största inspiration alltid de större och äldre eleverna med sina kvicka och träffsäkra fingrar. De spelade de mest magnifika, vackra och spännande styckena. Jag trodde aldrig att jag hade en chans att nå deras nivå, men de motiverade mig under hela grundnivån. Samtidigt hade jag också känslan av en liten inbördes konkurrens med de elever som var på samma nivå som jag. Jag tror att alla elever vid ett musikinstitut behöver någon att se upp till eller ett mål att sträva efter för att hålla glöden vid liv.

Snart märkte jag ändå att de stycken jag uppträdde med hade spelats av äldre elever och att yngre elever ofta spelade stycken jag kände igen. Jag märkte också att jag hade förmågan att ta ut ackord till andra stycken, att min förmåga att spela prima vista var en helt annan än tidigare och att andra lystrade till när jag satte mig vid pianot. Samtidigt kunde jag förvånas över

Felix Lönnqvist har spelat piano i 10 år för flera olika lärare och är tacksam för den roll som musiken spelat i hans liv. (Foto: Privat)

hur vackra stycken jag kunde spela, allt från Bach och Mozart till Chopin och Sibelius. Jag motiverades av min egen framgång och talang och tiden jag övade kunde ibland lätt nå tio timmar per vecka. Jag hade passerat den omtalade "tröskeln" i mitt spelande.

Efter att min familj flyttade till Ekenäs har jag fått spela för ett flertal lärare vid olika tillfällen, bland annat Johan von Schantz, Martin Segerstråle, Folke Gräsbeck och till och med för min egen pappa Thomas Lönnqvist -för att nämna några. Det är också vid musikinstitutet i Ekenäs som jag tack vare goda lärare och hårt arbete nått min senaste examen, vilket även gett utmärkta resultat. Jag har haft äran att spela som solist med musiker ur Finländska Kammarorkestern och som solist med A-orkestern på Martin Wegelius Institutets (MWI:s) huvudkurs slutkonsert, samt medverkat i ett barockmusikprojekt, Concerto Grosso, med slutkonsert på Musikhuset i Helsingfors. Musiken har alltid varit en viktig del av mitt liv och jag är

tacksam för att mina föräldrar bestämde sig för att placera mig på musiklinjen och så ihärdigt motiverade och ibland mer eller mindre tvingade mig att fortsätta spela.

Det är väldigt viktigt att människan kommer i kontakt med musik på ett eller annat sätt under sitt liv och speciellt att man får öva ett instrument. Detta har till och med forskningen kunnat bevisa. Musik är bra för både den psykiska och fysiska hälsan. Hjärnan utsöndrar dopamin, vilket gör dig på gott humör samtidigt som kroppens inre funktioner arbetar bättre och effektivare då du lyssnar på musik. Men detta är inte det enda! Man har kunnat se ett visst samband mellan att spela ett instrument och en högre kunskaps-

nivå. Då man spelar ett instrument samarbetar samtliga av hjärnans lober tillsammans, samtidigt som informationsutbytet mellan hjärnhalvorna sker allt snabbare. Forskare brukar kalla det för fyrverkerier i hjärnan, vilket är ovanligt för andra aktiviteter. I längden medför dessa "fyrverkerier" bland annat ett bättre minne, logisk slutledningsförmåga, kreativitet och planeringsförmåga samt bättre strategiska förmågor.

Nu står framtiden för dörren. Idag finns ett bredare musikaliskt urval än för bara 100 år sedan och det här är något jag på senare tid intresserat mig för. Det är otroligt fascinerande att lyssna och arbeta med nya sorters stilar och märka hur fint det kan låta. Låt mig exemplifiera med jazz, hur ursköna kan inte harmonierna eller de improviserade melodislingorna vara! Jag anser att det här är något som är svårt att förstå om man endast håller på med samma sorts musik hela tiden. Yrkesmusiker, frilansmusiker, orkestermusiker, bandmusiker, soloartist, legend. Vad man än gör inom musiken är min poäng att omväxling är en viktig del av förståelsen för musik och förmågan att uppskatta allt som den har att ge.

Vill jag göra något som har med musik att göra i framtiden? Självklart. Men vad, det vet jag inte. Det som ändå är säkert är att jag alltid kommer att hålla musiken kvar hela livet ut och att pianospelet kommer vara en stark hobby i alla lägen.

*År 2017 då Finland fyllde
100 år hölls en speciell
höstkoncert med festlig
godisutdelning.
(Foton: Fotofabriken)*

Kristina Grönqvist

Musikelev som blev intresserad av producentskap

Valet stod mellan flöjt och violin, och valet föll på violinen. I dag, mer än 20 år senare, arbetar Kristina som intendent för Wegelius Kammarstråkar. Hon har också bland annat varit verksamhetsledare för både Musik vid Havet och Martin Wegelius-institutet.

Kristina lyckades behålla sitt intresse för musik och utveckla sina musikaliska färdigheter under hela skol- och studietiden. Vad är det som legat bakom detta?

För Kristina Grönqvists del ledde musikskolan till vidare studier och arbete inom musiken. (Foto: Emilia Nyberg)

– Läraren har ett stort ansvar för att motivera eleven. Men jag tror den gemensamma faktorn för dem som fortsätter spela, kan vara föräldrarna som stöttat och motiverat, säger Kristina.

Som så många andra musikelever var Kristina också med i Monica Henrikssons barnkör.

– Kören var också viktig för mig, säger Kristina. I dag sjunger jag fortfarande, nu i Akademiska damkören Lyran.

I åttonde klass bytte Kristina instrument till altviolin.

– Det gick av bara farten, berättar hon. Det behövdes fler altvioliner i institutets orkester och det var kul att prova på något nytt.

När Kristina började i gymnasiet hade altviolinspelet sedan länge blivit en självklar del av tillvaron. På helgerna spelade hon i en ungdomssymfoniörkester utöver studierna på musikinstitutet.

– En stor del av min tid gick åt till att öva och spela i musikprojekt och orkestrar, minns Kristina.

Efter ett mellanår efter gymnasiet, då hon ägnade sig åt musicerandet, var det dags för fortsatta studier i musikpedagogik vid Åbo konstakademi. Studierna resulterade i en musikpedagogexamen och behörighet som altviolinlärare år 2013.

Efter att Kristina tagit examen åkte hon till Sverige och studerade Music & event management i ett års tid. Med dessa studier i bagaget, ett intresse för och nya kunskaper i producentskap, återvände Kristina till Finland.

Och här är vi i dag. I arbetet som verksamhetsledare har Kristina haft direkt nytta av studierna i Sverige och musikerskapet, likaså i det nuvarande jobbet som intendent. Intresset för att studera och upptäcka mer har dock inte försvunnit – vid sidan om sitt arbete studerar Kristina också vid magisterprogrammet Kultur och kommunikation vid Helsingfors universitet. När hon ser tillbaka på tiden som elev vid Raseborgs musikinstitut har hon följande råd till den som i dag spelar och funderar på att satsa på musiken i framtiden: – Ta ut glädjen i spelandet, och spela för att göra musik! Oberoende om du vill satsa på musik professionellt eller inte, så finns det otroligt mycket att få av den. Ta vara på det!

Föräldraengagemang viktigt för lovande cellist

Milja Prior är en elvaårig lovande celloelev på musikinstitutet i Ekenäs. Under sina fyra år som cellist har hon bland annat fått uppträda tillsammans med musiker ur Finländska Kammarorkestern (Suomen Kamariorkesteri/SKO) och nästa år ska hon åka till staden Acquaviva delle Fonti i Italien för att spela tillsammans med andra cellister i en större cellogrupp, ett projekt organiserat av hennes lärare **Sanna Jääskeläinen**. På fyra år har Milja hunnit avlägga två nivåprov på grundnivån och inleder nu arbetet på nästa nivå med god fart.

Då Milja inledde sina cellostudier för fyra år sedan var cellon inte ett självklart val. Miljas mamma Minea, som själv spelat violin som ung, berättar om dotterns instrumentval:

– Vi hade bestämt oss för att det skulle bli ett stråkinstrument. Vi var med på musikinstitutets årliga instrumentdemonstration, men det blev trots allt ett svårt val för Milja att göra.

Milja kom först inte in på cello, som var hennes första instrumentval. Hon hade ändå tur då en annan elev tackade nej till sin plats, vilket resulterade i att Milja blev antagen. I början handlade det mycket om att få känsla för både stråken och den hyrda cellon. Ett år senare fick Milja sin första egna cello.

– Jag lär mig bäst om jag får öva lite i taget men ganska ofta, säger Milja, men erkänner också att motivationen kommer och går under olika perioder.

När det kommer till att öva på sitt instrument är det viktigt att främja rutiner och ett kontinuerligt övande, instämmer hennes mamma.

– Ibland kan Milja öva upp till två timmar i sträck och ibland övar hon kortare stunder och mer sällan, berättar hon. Vi har försökt ha ett belöningssystem där ett visst mål leder till en belöning.

Bakom Miljas framgångar finns förstås också den hårt arbetande och energiska celloläraren Sanna Jääskeläinen.

– Sanna är lekfull, humoristisk och en jättebra lärare, säger Milja. Jag har en egen lektion i veckan med Sanna och så har vi en grupptimme också varje vecka.

Ibland har Milja 90 minuter långa lektioner eftersom det är tomt i schemat efter hennes ordinarie lektion.

– Det är lyxigt, men kan vara tungt för Milja, berättar Minea.

Milja går till celloövningarna direkt efter skolan. Cellon är ett så stort instrument att det blir opraktiskt att ha med det hela dagen, så hennes mamma brukar föra cellon direkt till lektionerna. Hemma och inför konserter brukar Milja också få hjälp med att stämma den.

– Jag tror att det är viktigt att man låter barnet fokusera på inläringen och spelandet och inte nödvändigtvis på det jobbiga, säger Minea. Senare kommer hon att vilja ta del av hela processen, öva längre och allt mer konsekvent.

Milja vet inte ännu om det är cellospelandet hon ska satsa på också i framtiden. Vid sidan om cellon håller hon sedan tre år tillbaka på med gymnastik. Då hon får frågan om hon vill jobba med musik i framtiden säger hon:

– Det är roligt att spela cello, men jag kanske vill bli gymnastiklärare istället.

Även om dottern inte väljer musiken som yrke i framtiden tycker hennes mamma att musiken spelar en viktig roll.

– Musik är otroligt viktigt och alla barn borde enligt min åsikt lära sig att spela något instrument. Det är viktigt att vi inspirerar barnen och hjälper dem att förstå hur fint det är att få spela ett instrument.

Milja Prior tycker om både cellospelande och gymnastik (Foto: Privat)

Efterord

Musikinstitutet behövs idag mer än någonsin

Text: Nike Lönnqvist

Människan har alltid burit på fördomar och förutfattade mening-
ar men också på nyfikenhet och skaparglädje. Detta gäller även
inställningen till musik. Vi frågar oss vilken funktion musiken
har i de mänskliga samfunden, vad musiker sysslar med, vad
man gör vid ett musikinstitut och vad musikfostran/-undervisning går ut
på eller inte går ut på? Vad spelar musiken för roll eller icke-roll i våra liv, i
fostran och utbildningen av våra barn, i politiken, i media, i historien och i
framtiden?

Två önskor som har mycket gemensamt kan ha en vitt skild uppfattning
om meningen med musikfostran.

Den ena är skräckslagen: ”Musikundervisningen gav mig traumatiska min-
nen. Den fick mig att känna mig otillräcklig, obekräftad, exkluderad, utdömd
och jag kommer aldrig att utsätta mina närmaste eller påtvinga några barn
samma förnedrande upplevelser.”

Den andra är frälst: ”Tack vare musikundervisningen fick jag uppleva att
jag duger, att jag behövs, att jag blir bemött jämlikt, bekräftad, inkluderad och
uppskattad som medmänniska. Det vi skapar tillsammans blir något större
än summan av insatserna. Något som lyfter av egen kraft och som inte längre
kräver den kontinuerliga ansträngningen utan håller trots svaghet, skam och
tillkortakommanden.”

Musikens dilemma är att slutprodukten är universell, bör vara gratis och
tillgänglig för alla, tillhöra envar. Däremot är sysselsättningen nästan stig-
matiserad; är det ett riktigt jobb att vara musiker eller musikpedagog? Är det
inte en exklusiv fritidssysselsättning? Varför får någon betalt för att göra nå-
got som är lustfyllt? Varför används skattemedel; det tillför ju inget, har inget
produktionsvärde, ökar inte på BNP?

Dilemmat smittar av sig på synen på musikundervisning. För inte kan man
väl tvinga någon att studera musik? Tvångsmusik blir det ju! Att syssla med
musik borde vara underhållande och roligt hela tiden för barnen och ungdo-
marna. Att tvinga undervisningen på dem ifall det inte känns roligt skapar
säkerligen skräck och obehag inför musikundervisning.

I samhället i stort kan musik i sin tur uppfattas mest som en bakgrundsfaktor; ett sorl, lättsam underhållning, stämningshöjare och estetisk utfyllnad. Den synen speglar sig också i media och hos dem som administrerar utbildningen i vårt land. Så vad är det som motiverar att samhället satsar resurser på musikundervisning?

Bland musiker och neurologer har man i sin tur för länge sedan konstaterat att musik och musicerande faktiskt är viktigare för människan än att enbart utgöra estetisk utfyllnad. Att utöva musik (traktera ett

instrument eller sjunga) kan till och med vara en av de nyttigaste och mest utvecklande sysselsättningarna för en människa. Att sova, äta och röra på sig hör till livets nödvändigheter, men när du spelar ett instrument eller sjunger stimuleras en större del av hjärnan än vid någon annan aktivitet. Men för att nå till en punkt där man kan musicera krävs ansträngning och tålmod under en längre tid.

Att lära sig musicera beror inte bara på individen. Till förutsättningarna krävs också att de som finns runt omkring har tålmod och ger utrymme. Vi vuxna är kanske inte alltid utrustade med det tålmod som behövs för att ge ett barn detta utrymme i vardagen. Och så kräver det tid, som ofta ses som en bristvara i dagens samhälle.

Men trots, eller kanske tack vare, att det kräver så mycket av både individen och omgivningen så är den verksamhet som musikinstitutet sysslar med för-

Nike Lönnqvist (fd Tallqvist) är född i Helsingfors (med en del rötter och anknytning till Ekenäs), blockflöjtist, musikmagister från Sibelius-Akademien, och sedan 2015 lärare vid Musikinstitutet vid Raseborgs Kulturinstitut. (Foto: Privat)

Nike håller tal under vårfesten. (Foto: Fotofabriken)

nuftig både ur ekologisk, ekonomisk och socialpsykologisk synvinkel. Miljön belastas inte av musicerandet och utrustningen och utrymmet som behövs behöver inte kosta så mycket. Men framförallt sammanför musiken människor, överbryggar olikheter och bidrar till både samverkan och gemenskap – allt detta bristvaror i dagens samhälle. Musikutbildning ökar jämlikhet, vidgar vyer, öppnar dörrar och skapar ett starkare samhälle. I vidare bemärkelse kan man säga att musicerandet, med sina positiva effekter på både samhälle och individ, bidrar till välmående och rentav till att rädda liv i en tid när många lider av ensamhet och depression. Musiken har en terapeutisk effekt.

Att utöva musik på olika sätt förändrar människan och därmed även världen vi lever i. Ett litet barns inlärningsfärdigheter påverkas av om barnet utsätts för musik. Forskning i småbarnspedagogik har visat att barns kognitiva färdigheter stimuleras bättre av utbildad personal än hemma. Och vad är det övergripande syftet med pedagogik och pedagogisk verksamhet om inte att stöda en för individen gynnsam utveckling? Om vi verkligen vill stöda de ungas kognitiva och emotionella utveckling så är det just i småbarnspedagogiken och i den grundläggande undervisningen som musiken måste få utrymme.

På ett lokalt plan, avgränsat till Ekenäs och till den verksamhet som försigår bland dem som är engagerade vid musikinstitutet, så kan jag konstatera

att för att förändra det stora måste vi börja med att påverka, bygga upp och upprätthålla det lilla, det lokala, det avgränsade, det tillgängliga. Musikfost-
ran är så viktig, framför allt för det lilla barnet, att den inte kan negligeras
på ett kommunalt plan. Den fungerar bara om förutsättningarna är garan-
terade av samhället runt omkring. Det behövs gynnsamt inställda politiker
och finansiärer som förstår att det som nu sås kanske skördas först med en
välmående nästa generation.

Vi behöver få föräldrar att se bortom sina egna eventuella skräckfyllda
erfarenheter och förstå att musikundervisning är bra för barnens helhets-
utveckling. Det kan vara nödvändigt att få barnen att utöva och utveckla sina
musikaliska färdigheter fast de inte alltid upplever det lustfyllt i stunden. Och
vi på musikinstitutet måste övertyga de inte ännu involverade om att dagens
yrkesmusiker och musikpedagoger inte längre utesluter, dömer och desillu-
sionerar sina elever utan att de med alla medel försöker hitta kapaciteten hos
varje elev och entusiasmera varje barn till ett livslång positivt förhållande till
musik och till sin egen förmåga att musicera.

Det lokala musikinstitutet är alltså på många sätt svaret på musikens dilem-
ma. Här kan man på det lokala planet, tillgängligt för nästan alla, skapa det
utrymme och den långsiktighet som behövs för att få ut alla de positiva ef-
fekterna av musikundervisning. Samtidigt kan det ske till förhållandevis låga
kostnader och på ett jämlikt sätt. Därför är det viktigt att både beslutsfattare
och tjänstemän förstår värdet av det som byggts upp och ger verksamheten
de nödvändiga förutsättningarna som behövs för att skapa nya generationer
musicerande och välmående individer.

